

Review

De rubriek 'Review' wil de lezer informeren over recente publicaties met betrekking tot het hoger onderwijs. De redactie zal een selectie maken uit de ontvangen stukken en relevant werk in deze rubriek ter kennis meegeven.

Hans Roes (2004). *Plagiaat en antiplagiaat in het Nederlandse hoger onderwijs : een verkenning ten behoeve van SURF*. Utrecht, Stichting Surf, 21 p.

http://www.surf.nl/download/Rapport_Antiplagiaat.pdf

In opdracht van SURF is een verkenning uitgevoerd naar de stand van zaken rondom plagiaat door studenten en het antiplagiaatbeleid in het Nederlandse hoger onderwijs. Ervaringen bij de UK JISC Plagiarism Advisory Service hebben als achtergrond gediend voor deze verkenning.

Na een korte literatuursearch is eerst een webverkenning van de sites van Nederlandse universiteiten, hogescholen en koepelorganisaties uitgevoerd. Vervolgens is er een telefonische interviewronde gehouden met docenten en ondersteuners uit een beperkt aantal ho-instellingen, afgesloten door een SURF-seminar over antiplagiaat.

Op basis van de webverkenning van universiteiten concludeerde men dat plagiaat aan vier instellingen geen onderwerp lijkt te zijn. Bij slechts enkele universiteiten lijkt dit te leven. Beleidsmatige inbedding is soms niet, soms enigszins aanwezig. Slechts bij één universiteit is er een instellingsbrede aanpak. Bij hogescholen leeft het onderwerp nauwelijks. Ook voor de koepelorganisaties VSNU, HBO-Raad en de NVAO leeft dit onderwerp niet. Het rapport sluit af met een drietal aanbevelingen aan SURF.

Petra Boezerooy en Pierre Gorissen (2004). *Dutch e-Learning in Europe*. Utrecht, Surf, 37 p. ISBN 90-74256-27-9. <http://www.surf.nl/download/e-learning.pdf>

Deze publicatie is verschenen naar aanleiding van het Nederlandse bezoek aan Online Educa Berlin 2003 (3-5 december 2003). Tijdens de preconferenties zijn onderwerpen als elektronische portfolio's, streaming video's, en Learning Content Management Systems (LCMS) aan de orde geweest. Verder worden de volgende trends belicht: mobile en wire-

less learning, game-based learning, integratie van e-learning systemen, kwaliteitszorg en e-learning, digitale campus, blended learning, ICT en beleid.

Onderwijsraad (2004). *Examinering in het hoger onderwijs: transparantie en kwaliteitsgarantie* Den Haag, Onderwijsraad, 105 p. Advies Onderwijsraad. ISBN 90-77293-25-5

http://www.onderwijsraad.nl/pdfdocs/web_examinering.pdf

Nieuwe ontwikkelingen in het hoger onderwijs zijn aanleiding voor deze hernieuwde oriëntatie op examens in het hoger onderwijs. In veel gevallen zijn de examens in het hoger onderwijs niet voldoende transparant en ontbreekt garantie voor kwaliteit. De raad wil de rol van examencommissies versterken en pleit voor een relatieve verzelfstandiging van de examencommissies. Examenbeleid zou een volwaardig onderwerp moeten zijn in het volgende beoordelingskader van de NVAO.

Beerkens, H.J.J.G. (2004). *Global opportunities and institutional embeddedness; Higher education consortia in Europe and Southeast Asia*. Enschede: CHEPS.

<http://www.utwente.nl/cheps/documenten/thesisbeerkens.pdf>

De studie heeft als doelstelling het blootleggen van kritieke succes- en faalfactoren van internationale hogeronderwijsconsortia. Eerst is de veranderende aard van interorganisatorische samenwerkingsrelaties in de context van globalisering en regionale integratie onderzocht. De veronderstelling is dat universiteiten in verband met de complementariteit in de samenwerking verschillend moeten zijn, maar dat zij in verband met de compatibiliteit een gelijksoortige achtergrond dienen te hebben.

Na een gedetailleerde analyse van vier casestudies (Coimbra Groep, ALMA Network, European Consortium of Innovative Universities (ECIU) en het ASEAN University Network) worden deze veronderstellingen onder bepaalde voorwaarden gestaafd. De aanwezigheid van complementaire middelen en hulpbronnen binnen een consortium hebben een positieve invloed op de samenwerking: dergelijke hulpbronnen moeten echter wel transparant zijn. Goede relaties tussen de samenwerkende individuen zijn belangrijk: daarom kan relatiemanagement worden ingezet ter verbetering van de samenwerkingsresultaten. Consortia die zich aanpassen aan de heersende externe regionale (Europese cq. Zuidoost-Aziatische) context en aan heersende denkbeelden over academisch werk, presteren beter dan consortia die meer innovatieve en risicovolle strategieën nastreven. Echter, bij het nastreven van meer risicomijdende doelstellingen blijven echter ook vele kansen en mogelijkheden onbenut.

Teferra, T. & Ph.G. Altbach (Eds.) (2003). *African higher education: an international reference handbook*. Bloomington, Indiana University Press, 2003, 864 pages. ISBN: 0-253-34186-8

Dit handboek over het hoger onderwijs in Afrika bevat bijdragen over verschillende thema's, onder andere: academische vrijheid, particulier onderwijs, de rol van vrouwen, buitenlandse hulp en financiering, de rol van de staat, afstandsonderwijs, de taal, studentactivisme, wetenschappelijke communicatie, en massificatie. Bovendien zijn er essays over het hoger onderwijs in 54 Afrikaanse landen opgenomen.

Schellekens, A.M.H.C. (2004). *Towards flexible programmes in higher professional education: an operations-management approach*. Heerlen: Open Universiteit Nederland, Onderwijs-technologisch Expertisecentrum, 128 p., ISBN 90-9018015-X

http://www.ou.nl/info-alg-innovatieonderzoek/InstructionalDesign/Publicaties/ad%20schellekens/Proefschrift_asc.pdf

Flexibeler onderwijs in het hbo leidt tot een hoger studietempo. Ongeveer een derde van de studenten studeert daarmee in tweeënhalf tot vier jaar af. Er is een flexibele combinatie van studie en werk mogelijk, docenten krijgen een gevarieerder takenpakket, het verschil tussen voltijd- en deeltijdopleidingen is niet meer relevant, en in het onderwijs kunnen echte projecten en werk een plaats krijgen. Dit proefschrift doet verslag van een simulatie met een nieuwe, flexibele organisatie van het hbo-onderwijs en het bijbehorende organisatiemodel. Principes uit operations management en instructional design maken dit mogelijk. In twee cases met gegevens van hbo-faculteiten zijn flexibele varianten van hun opleidingen ontwikkeld. Studiejaar, onderwijsperioden, jaarklassen en lesroosters zijn daarbij losgelaten. De flexibele varianten zijn getest met behulp van simulatiesoftware. Dat leverde een nieuw organisatiemodel voor flexibel onderwijs dat competentiegericht onderwijs vraaggestuurd kan organiseren. Onderwijsmanagers en hogeronderwijsexperts hebben het ontwikkelde organisatiemodel positief beoordeeld. Zij menen dat de bij de TU-Delft ontwikkelde simulatiesoftware een bruikbaar instrument is om te experimenteren met de organisatie van opleidingen.

Deze rubriek werd verzorgd door Marwine van der Molen (CHEPS, Universiteit Twente). Publicaties kunnen aan de redactie worden voorgelegd ter verschijning in deze rubriek, door te schrijven naar: Marwine van der Molen, CHEPS, Universiteit Twente, Postbus 217, 7500 AE Enschede, e-mail: m.w.vandermolen@utwente.nl, of aan de redactiesecretaris onder vermelding van: TvHO Review.